

УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Герасименко Юлія Сергіївна, докторка економічних наук, професорка, завідувачка кафедри педагогіки, психології та менеджменту, Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Стрий (Львівська область), тел.: +380505972549, e-mail: gerasimenkou04@gmail.com , <https://orcid.org/0000-0002-8888-7472>

Ніколаєва Ольга Борисівна, випускниця ОПП «УНЗ» Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України, майстер виробничого навчання, завідувач НПП, ЗП(ПТ)О «Рівненський професійний коледж автомобільно-механічних технологій», м. Рівне (Рівненська область), тел.: +380962537633, e-mail: nikol1410@ukr.net , <https://orcid.org/0009-0006-4522-3824>

Анотація. Мета статті полягає в комплексному аналізі особливостей та можливостей використання сучасних підходів до забезпечення якості професійної освіти в умовах воєнного стану. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі наукові та практичні завдання: дослідити сутність та особливості сучасних підходів до забезпечення якості освіти в закладі професійної освіти; здійснити аналіз показників діяльності та якості освіти Рівненського професійного ліцею; а також на основі проведеного аналізу запропонувати шляхи вдосконалення та покращення рівня якості освіти в закладі. Дослідження сутності та особливостей сучасних підходів до забезпечення якості освіти у Рівненському професійному ліцеї підтвердило, що успішний розвиток професійної освіти потребує комплексного підходу, інноваційних рішень та адаптації до сучасних викликів ринку праці. Сучасні підходи до забезпечення якості професійної освіти сприяють формуванню ефективної, гнучкої та конкурентоспроможної системи освіти, яка відповідає викликам сучасного світу. Інтеграція новітніх технологій, розвиток дуальної освіти, модернізація освітнього середовища та підтримка педагогічних кадрів є визначальними факторами, що забезпечують якісну професійну підготовку майбутніх фахівців. Аналіз показників діяльності та рівня освіти Рівненського професійного ліцею дозволяє оцінити його ефективність, виявити сильні сторони та визначити напрямки для подальшого вдосконалення. Ліцей забезпечує якісну підготовку за затребуваними професіями, а також пропонує курсове навчання, стажування та підвищення кваліфікації для розширення можливостей професійного зростання. Впровадження навчально-практичних центрів сприяє здобуттю практичного досвіду та адаптації студентів до реальних умов виробництва. Аналіз показників діяльності освітнього закладу підтвердив, що рівень освіти в ньому залишається стабільним, проте існують аспекти, які потребують удосконалення. Основними факторами, що впливають на якість

освіти, є зміни в економічному середовищі, технологічні виклики, потреби ринку праці та воєнні умови, які диктують нові формати навчання.

Ключові слова: управління освітнім процесом, заклад професійної освіти, система забезпечення якості освіти.

MANAGEMENT OF THE EDUCATIONAL QUALITY ASSURANCE SYSTEM IN A VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTION

Herasymenko Yuliia Sergiyevna, Doctor of Economics, Associate Professor, Head of the Department of Pedagogy, Psychology and Management, Bila Tserkva Institute of Continuing Professional Education, State Educational Institution «University of Educational Management» of the National Academy of Sciences of Ukraine, Stryi (Lviv region), tel.: +380505972549,

e-mail: gerasimenkou04@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-8888-7472>

Nikolaieva Olha Borysivna, graduate of the OPP «UNZ» of the Bila Tserkva Institute of Continuing Professional Education of the Higher Educational Institution «UMO» of the National Academy of Sciences of Ukraine, master of industrial training, head of the RPC, ZP(PT)O «Rivne Professional College of Automotive and Mechanical Technologies», head of the RPC, Rivne (Rivne region), tel.: +380962537633,

e-mail: nikol1410@ukr.net, <https://orcid.org/0009-0006-4522-3824>

Abstract. The purpose of the article is to comprehensively analyze the features and possibilities of using modern approaches to ensuring the quality of PE in conditions of martial law. To achieve the set goal, it is necessary to perform the following scientific and practical tasks: to study the essence and features of modern approaches to ensuring the quality of education in the PE institution; to analyze the performance indicators and quality of education of the Rivne Vocational Lyceum; and also, based on the analysis, to propose ways to improve and improve the level of quality of education in the institution. The study of the essence and features of modern approaches to ensuring the quality of education in the Rivne Vocational Lyceum confirmed that the successful development of vocational education requires a comprehensive approach, innovative solutions and adaptation to modern challenges of the labor market. Modern approaches to ensuring the quality of PE contribute to the formation of an effective, flexible and competitive education system that meets the challenges of the modern world. Integration of the latest technologies, development of dual education, modernization of the educational environment and support for teaching staff are determining factors that ensure high-quality professional training of future specialists. Analysis of the performance indicators and level of education of the Rivne Vocational Lyceum allows us to assess its effectiveness, identify strengths and identify areas for further improvement. The Lyceum provides high-quality training in popular professions, and also offers coursework, internships and advanced training to expand opportunities for professional growth. The introduction of training and practical centers contributes to the acquisition of practical experience and adaptation of students to real

production conditions. Analysis of the performance indicators of the educational institution confirmed that the level of education in it remains stable, but there are aspects that need improvement. The main factors affecting the quality of education are changes in the economic environment, technological challenges, labor market needs and wartime conditions that dictate new formats of education.

Keywords: educational process management, institution of vocational education, education quality assurance system.

Постановка проблеми. На сьогодні умови воєнного стану створюють перед країною та системою освіти нові складні виклики, що вимагають стрімкої адаптації та впровадження сучасних підходів до забезпечення якості професійної освіти. Такі фактори як: втрата доступу до традиційних форм навчання, вимушена міграція здобувачів ПО та педагогів закладів ПО, враховуючи психологічні наслідки та кризові ситуації, мають значний вплив на ефективність освітнього процесу та його стабільність і безперервність. Саме такі умови породжують пошук сучасних рішень, які не тільки забезпечать поліпшення рівня якості ПО, а й сприятимуть розвитку системи ПО в цілому.

Актуальність обраної теми є незаперечною враховуючи виклики, які виникли в розрізі системи ПО в період загострення кризових умов. Воєнний стан є причиною суттєвих змін в освітньому процесі закладів ПО, зокрема звернення до дистанційної, асинхронної чи змішаної форми навчання. Важливим постають умови організації освітнього процесу в умовах обмеженого ресурсного забезпечення, а також систематичного забезпечення психологічної підтримки усіх учасників освітнього процесу у закладах ПО.

Важливим аспектом обраної теми виступає аналіз сучасних технологій, нових педагогічних методик та організаційних рішень стосовно нововведень під час воєнного стану. Зокрема, необхідно оцінити їх вплив на ефективність навчання саме в дистанційному та змішаному форматах. Велику роль в дослідженні відіграє адаптація та орієнтованість до регіональних особливостей. Важливо забезпечити доступ до отримання якісної освіти усіх категорій та учасників освітнього процесу у закладах ПО.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідження проблеми підвищення якості освітнього процесу описані в працях багатьох науковців: Л. Белова, В. Бульба та О. Поступна [1], О. Біляковська [2], О. Гарашук та В. Куценко [3], О. Грибко [5], Л. Засєкіна [6], Н. Сидоренко [8], Д. Карамішев, Н. Гришина, О. Грибко та Т. Ревенко [9] та інші.

Особливого значення набувають питання впровадження та використання сучасних методик і цифрових технологій, підтримки інклюзивного навчання в освітньому середовищі, адаптуючи його до реалій сьогодення. Саме тому детальне дослідження обраної теми не лише відображає проблеми сучасної ПО, а й сприяє до активного пошуку практичних рішень, що здатні забезпечити стійкість і витривалість системи ПО в умовах воєнного стану.

Забезпечення якості освіти у закладах ПО є ключовим фактором для підготовки конкурентоспроможних фахівців. Ця система включає внутрішні та зовнішні механізми контролю та вдосконалення освітнього процесу. Вони

гарантують відповідність освітнього процесу сучасним стандартам і потребам ринку праці [4].

Внутрішня система забезпечення якості освіти у закладі ПО – це комплекс заходів, процедур і механізмів, які впроваджуються у ньому для забезпечення ефективності освітнього процесу та управління. Вона включає наступні компоненти: стратегію та політику забезпечення якості освіти, академічну доброчесність та інші порушенням освітнього процесу, систему оцінювання освітньої діяльності, моніторинг та самооцінювання, інклюзивне освітнє середовище та інформаційні системи [7].

Теоретичною основою дослідження виступає осмислення об'єктивних процесів, що пов'язані із використанням сучасних підходів до забезпечення якості освіти, а також їхній вплив на показники фінансово-економічної діяльності закладу ПО. В основі висновків використано методи наукової абстракції та системного аналізу. Також використовувались методи економіко-статистичних розрахунків, індукції та дедукції а також аналізу і синтезу.

Теоретичні засади забезпечення якості освіти ґрунтуються на комплексному підході, що охоплює принципи, моделі та механізми гарантування освітніх стандартів. Закон України «Про освіту» визначає якість освіти як «відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг», а якість освітньої діяльності - як «рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг» (ст. 35 Закону).

У сучасних реаліях якість освіти у закладах ПО набуває багатогранного характеру, охоплюючи такі аспекти, як актуальність та доступність навчальних програм, їх ефективність, а також відповідність вимогам сучасного ринку праці та високим стандартам підготовки майбутніх фахівців.

Якість освіти в ЗПО можна визначити через цілу систему критеріїв, які формують освітнє середовище. До них можна віднести: рівень підготовки педагогічного колективу, форми та методи освітньої діяльності а також рівень професійних компетентностей здобувачів ПО. Тому особливого значення набуває забезпечення єдності всіх структурних підрозділів закладу ПО, враховуючи низку внутрішніх факторів впливу на якість ПО.

Мета статті полягає в комплексному аналізі особливостей та можливостей використання сучасних підходів до забезпечення якості професійної освіти в умовах воєнного стану.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі наукові та практичні завдання: дослідити сутність та особливості сучасних підходів до забезпечення якості освіти в закладі ПО; здійснити аналіз показників діяльності та якості освіти Рівненського професійного ліцею; а також на основі проведеного аналізу запропонувати шляхи вдосконалення та покращення рівня якості освіти в закладі.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Рівненський професійний ліцей є державним закладом П(ПТ)О другого атестаційного рівня. Ліцей здійснює підготовку фахівців у таких сферах як металообробка, автомобільний транспорт, електротехніка та сфера послуг. На його базі функціонують два навчально-практичні центри: металообробки та сфери побутового обслуговування та один діючий кваліфікаційний центр за професією «Перукар (перукар-модельєр)». Також базі ліцею працює «Центр кар'єри», що сприяє тісній співпраці з роботодавцями та подальшому працевлаштуванню випускників.

Професійний ліцей є юридичною особою та має самостійний баланс і рахунки в органах Державної казначейської служби а також штамп, печатку із своїм найменуванням та зображенням державного герба України. Він підпорядковується Міністерству освіти і науки України, Департаменту освіти відповідно до повноважень, що визначені нормативно-правовими актами.

Безпосереднє управління професійним ліцеєм здійснює директор, який призначається на посаду за підсумками конкурсу з укладанням контракту відповідно до законодавства. Він виконує широкий спектр управлінських і організаційних функцій, спрямованих на ефективне функціонування закладу освіти; координує діяльність ліцею, вирішує питання фінансового та господарського забезпечення, представляє установу на офіційному рівні та відповідає за її результати; здійснює кадрову політику, призначає та звільняє працівників, визначає їхні посадові обов'язки та формує педагогічний колектив, затверджує штатний розпис відповідно до наявного фонду заробітної плати; забезпечує організацію освітнього процесу, контролює виконання навчальних програм та підтримує внутрішню систему забезпечення якості освіти; видає накази, запроваджує заходи заохочення і дисциплінарного впливу, встановлює премії та надбавки до зарплати за досягнення у роботі; сприяє розвитку органів самоврядування, популяризації здорового способу життя та ефективному використанню матеріальної бази закладу освіти.

Вищим колегіальним органом громадського самоврядування у професійному ліцеї є загальні збори трудового колективу, які мають право ухвалювати рішення в межах своїх компетенцій за умови участі не менш ніж двох третин працівників. До повноважень загальних зборів належать: розгляд і затвердження Статуту ліцею; визначення стратегічних напрямів діяльності закладу, підвищення якості підготовки кадрів та покращення матеріально-технічної бази; внесення пропозицій щодо кандидатур на посаду директора, участь у проведенні конкурсного відбору та формуванні складу конкурсних комісій; затвердження правил внутрішнього трудового розпорядку та укладання колективного договору; обрання членів комісії трудових спорів; а також участь у заслуховуванні щорічного звіту директора ліцею.

Згідно зі Статутом, фінансування професійної підготовки кадрів, соціальний захист здобувачів П(ПТ)О і педагогічних працівників здійснюється відповідно до державного та регіонального замовлення. Навчання у ліцеї є безкоштовним, а студенти можуть отримувати стипендію до 1250 грн.

Забезпечення матеріально-технічної бази, оновлення освітніх програм, впровадження сучасних технологій та розвиток кадрового потенціалу є ключовими факторами ефективного функціонування ліцею. Врахування регіональних особливостей дозволяє адаптувати освітній процес до актуальних економічних умов, підвищуючи конкурентоспроможність випускників.

Дистанційне навчання в Рівненському професійному ліцеї є важливим механізмом забезпечення безперервності освітнього процесу, особливо в умовах сучасних викликів. Воно дозволяє здобувачам П(ПТ)О формувати професійні компетентності незалежно від їхнього місця перебування та забезпечує доступ до якісних навчальних матеріалів.

У Рівненському професійному ліцеї впроваджені сучасні технологічні рішення, які забезпечують ефективну організацію дистанційного навчання. Вони спрямовані на підтримку комунікації між педагогічними працівниками та здобувачами П(ПТ)О, контроль освітнього процесу та інтеграцію цифрових інструментів у освітню діяльність.

Основними особливостями дистанційного навчання в Рівненському професійному ліцеї виступають: використання сучасних онлайн-платформ (Google, Classroom та Zoom), електронні навчальні матеріали (інтерактивні підручники, відеоуроки, інтерактивні та тестові завдання, навчальні презентації), гнучкість навчання (можливість опанування матеріалу в синхронному або асинхронному режимі), підтримка здобувачів П(ПТ)О (забезпечення зворотного зв'язку через чати, відеозустрічі та індивідуальні консультації), а також інтеграція практичного навчання (виконання практичних завдань через віртуальні симуляції або виїзні практики).

В умовах воєнного стану необхідно приймати швидкі об'єктивні рішення щодо забезпечення здобувачів П(ПТ)О необхідною технікою та ресурсами, використання інтерактивних методик, гейміфікації та психологічної підтримки, впровадження адаптивних тестів, онлайн-презентацій та самостійних проєктів.

Рівненський професійний ліцей постійно вдосконалює технологічні рішення для дистанційного навчання, адаптуючи їх до сучасних викликів та забезпечуючи якість освітнього процесу. Впровадження нових цифрових технологій сприяє інтерактивному освітньому середовищу, що підвищує ефективність засвоєння матеріалу та полегшує комунікацію між педагогічними працівниками та здобувачами П(ПТ)О.

Перехід на дистанційне та змішане навчання в умовах воєнного стану стимулює розвиток інноваційних освітніх технологій, цифрових платформ та нових підходів до освітнього процесу. Після завершення війни отримані знання та досвід можуть бути використані для модернізації освітньої системи, забезпечення її гнучкості та адаптації до будь-яких кризових ситуацій. Ефективне впровадження дистанційного та змішаного навчання дозволяє зберегти освітній процес закладу П(ПТ)О, мінімізувати втрати у навчанні та забезпечити якісну підготовку здобувачів П(ПТ)О навіть у складних умовах.

Рівненський професійний ліцей, як заклад П(ПТ)О, формує систему якості, яка відповідає як державним стандартам, так і потребам місцевої громади та

роботодавців. У ліцеї діє внутрішня система забезпечення якості освіти, спрямована на планування, моніторинг та удосконалення освітнього процесу. Регулярно проводиться самооцінювання, внутрішній аудит, а також збір відгуків від учасників освітнього процесу.

Розроблено Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти Рівненського професійного ліцею, яке є нормативним документом, що регламентує організацію та функціонування освітнього процесу. Воно визначає механізми контролю якості підготовки кваліфікованих робітників у різних професійних напрямках, зокрема у сфері машинобудування, електротехніки, автотранспорту та індустрії краси.

Основними завданнями внутрішньої системи забезпечення якості є контроль за виконанням освітніх програм, дотримання державних стандартів, моніторинг соціально-психологічного клімату в ліцеї, оцінка професійного рівня викладачів та розробка рекомендацій для вдосконалення навчального процесу. Навчальні програми в ліцеї адаптуються до потреб ринку праці, враховуючи галузеві стандарти та рекомендації стейкхолдерів. Важливими аспектами є співпраця з роботодавцями, оновлення навчально-матеріальної бази, впровадження сучасних педагогічних методів і цифрових освітніх технологій.

Система управління якістю в ліцеї базується на принципах автономії, прозорості, відповідальності педагогічного колективу та системного моніторингу освітнього процесу. Показники ефективності включають рівень успішності здобувачів освіти, результати кваліфікаційних атестацій, якість роботи педагогічного складу та наявність необхідних навчальних ресурсів.

Координацію та ухвалення рішень щодо внутрішньої системи якості здійснює педагогічна рада ліцею, а загальну відповідальність за її функціонування несе директор. Оцінка якості освітньої діяльності проводиться за чотирма ключовими напрямками: освітнє середовище, система оцінювання здобувачів П(ПТ)О, ефективність педагогічної діяльності та управлінські процеси. Особлива увага приділяється створенню безпечних умов навчання, формуванню інклюзивного освітнього простору, забезпеченню відкритості та прозорості оцінювання навчальних досягнень.

Оцінювання діяльності педагогічних працівників ліцею включає такі основні компоненти: організація освітнього процесу (ефективне використання сучасних методик для формування ключових компетентностей здобувачів П(ПТ)О, професійний розвиток (вдосконалення педагогічної майстерності та підвищення кваліфікації педагогічних працівників), дотримання принципів академічної доброчесності, а також ефективна комунікація з учасниками освітнього процесу.

Якість освіти безпосередньо залежить від кваліфікації педагогічних працівників ліцею. Вони систематично підвищують свою кваліфікацію через курси, вебінари, участь у проектах НУШ, тренінги. У ліцеї функціонує система наставництва, а також проводяться внутрішні семінари й методичні об'єднання

Освітній процес у Рівненському професійному ліцеї забезпечує команда фахівців, яка включає 32 майстра виробничого навчання, 17 викладачів, 3

вихователі, практичного психолога, соціального педагога, 4 керівників гуртків, 2 методистів, старшого майстра, 3 заступників директора та директора. Переважна більшість з них (41 працівник) є досвідченими і мають педагогічний стаж понад 8 років, тоді як частка працівників-початківців, які мають стаж до 3 років, незначна (5 осіб).

Підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників ліцею на підприємствах відбувається на базі Львівського науково-практичного центру професійно-технічної освіти, Рівненського інституту підвищення кваліфікації педагогічних працівників, Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, а також через онлайн-платформи.

Для оцінки якості освітніх послуг використовуються різні інструменти: тести, практичні завдання, портфоліо, співбесіди, онлайн-опитування. Результати аналізуються для корекції навчальних планів. Активно залучаються здобувачі до зворотного зв'язку через анкетування, учнівське самоврядування, тематичні форуми.

Основними компонентами оцінювання управлінських процесів ліцею є: наявність стратегії розвитку та ефективне планування діяльності; забезпечення професійного розвитку педагогічних працівників і кадрова політика; формування контингенту здобувачів освіти; підтримка атмосфери довіри, прозорості та дотримання етичних норм; співпраця з роботодавцями та професійними об'єднаннями; раціональне використання ресурсів та матеріально-технічної бази; соціальний захист здобувачів освіти, включаючи стипендіальне забезпечення; а також формування та реалізація політики академічної доброчесності.

До основних заходів з внутрішньої системи забезпечення якості освіти у ліцеї належать: публікація критеріїв оцінювання рівня знань і компетентностей здобувачів освіти, оновлення нормативно-методичної бази для підтримки якісного навчання, моніторинг освітнього процесу, умов праці педагогів та рівня задоволеності здобувачів освіти, використання сучасних інформаційних систем для управління освітнім процесом, забезпечення відкритого доступу до інформації про якість освіти через офіційні ресурси ліцею, розробка рекомендацій для підвищення рівня освітньої діяльності, а також створення мотивувального освітнього простору з акцентом на технологічність та інклюзивність.

До основних етапів управління якістю освіти у ліцеї належать: призначення відповідальних осіб за впровадження системи якості освіти, формування робочих груп для аналізу освітнього процесу, проведення самооцінювання освітньої діяльності, аналіз результатів та розробка рекомендацій, обговорення підсумків на педагогічній раді та внесення управлінських змін до стратегічного плану розвитку ліцею.

Рівненський професійний ліцей співпрацює з підприємствами міста, району, області в напрямку впровадження елементів дуальної форми навчання в освітній процес з підготовки кваліфікованих робітників за професіями: «Верстатник широкого профілю» (ПП фірма ТЕХНОЛЮКС, ТОВ

Високовольтний Союз-РЗВА, ПрАТ «АГРОРЕСУРС», МПП НВФ «ПРОДЕКОЛОГІЯ», «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування» (ТЗОВ «АРМ-ЕКО»), «Електрогазозварник» (ПрАТ «Рівненський завод надміцних залізобетонних конструкцій»), «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів» (ТОВ Високовольтний Союз-РЗВА, ТЗОВ «АРМ-ЕКО»).

Тобто, функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти ліцею сприяє підвищенню рівня його освітніх послуг, зміцненню довіри до результатів навчання та постійному вдосконаленню освітнього середовища. Вона дозволяє ефективно оновлювати систему оцінювання здобувачів П(ПТ)О, покращувати педагогічну діяльність та оптимізувати управлінські процеси, забезпечуючи стабільний розвиток закладу. У період післявоєнної відбудови України заклад виступить як центр не лише навчання, а й соціальної стабільності, професійної орієнтації та інтеграції молоді у відновлення країни.

Впродовж 2024-2025 навчального року професійну підготовку в Рівненському професійному ліцеї пройшли 596 здобувачів освіти, з яких: 258 – перехідного контингенту та 338 – нового набору. У зазначений період курсову підготовку успішно завершили 38 слухачів, зокрема: 24 – за професією «Водій автотранспортних засобів категорії «В»; 14 – «Візажист». На навчання було зараховано 338 осіб, серед них лише 15 – за державним замовленням. Кількість випускників за цей період склала 346 осіб. За негативними причинами (порушення трудової дисципліни та неявка на підсумкову атестацію) було відраховано 15 здобувачів.

Ці дані свідчать про стабільний рівень підготовки фахівців у Рівненському професійному ліцеї, активну адаптацію до потреб ринку праці та значний рівень працевлаштування випускників як у межах міста, так і за його межами.

Педагогічні працівники Рівненського професійного ліцею та підготовлені ними здобувачі освіти активно беруть участь у обласних і всеукраїнських заходах, конкурсах професійної та педагогічної майстерності. На базі ліцею проведено конкурс професійної майстерності серед здобувачів за спеціальністю «Електрогазозварник». Також ліцей став переможцем та учасником таких освітніх ініціатив: «Розвиток трудового потенціалу для України» (проект USAID «Економічна підтримка України» для короткострокової підготовки електрогазозварників), Короткотривала програма «Візажист з нуля» (реалізована в рамках співпраці з Empowering Women In Rivne Region на базі навчально-практичного центру «Арт-студія краси»), створення навчально-практичного центру «Металообробних технологій» (ініціатива, що стала можливою завдяки перемозі у проекті Міністерства освіти і науки України «Сто майстерень»).

Рівненський професійний ліцей активно впроваджує сучасне освітнє середовище, спрямоване на забезпечення якісного освітнього процесу та підготовку висококваліфікованих фахівців. Формування такого середовища передбачає використання інноваційних технологій, модернізацію матеріально-технічної бази, створення комфортного освітнього простору та інтеграцію практико-орієнтованих методик навчання. На базі ліцею функціонує два

навчально-практичні центри: «Арт-студія краси» (підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації та стажування майбутніх фахівців у сферах перукарського мистецтва, візажу та манікюру) та «Центр обробки металу» (підготовка, перепідготовка, стажування та підвищення кваліфікації здобувачів П(ПТ)О за професіями: «Верстатник широкого профілю», «Фрезерувальник», «Токар» та «Оператор верстатів з програмним керуванням»).

У межах цих навчально-практичних центрів застосовуються інноваційні методики навчання: використання автоматизованих систем та програмного забезпечення для моделювання виробничих процесів, симуляційні навчальні програми (віртуальні тренажери та мультимедійні технології для підготовки кадрів), цифрові платформи для обміну досвідом (інтерактивне навчання та онлайн-консультації з експертами).

Провівши порівняльний аналіз створення традиційного та сучасного освітнього середовища бачимо, що навчально-практичні центри суттєво покращують якість освітнього процесу, забезпечуючи випускникам сучасні навички, адаптовані до реальних умов праці. Вони сприяють більшій інтеграції освіти з ринком праці, підвищують конкурентоспроможність випускників і створюють сприятливі умови для професійного зростання.

Рівненський професійний ліцей відіграє важливу роль у підготовці кваліфікованих кадрів для ринку праці, тому вдосконалення управління якістю освіти є ключовим фактором його розвитку. Для ефективного функціонування необхідно комплексне оновлення освітніх програм, підвищення кваліфікації педагогічного складу, інтеграція сучасних технологій, розширення співпраці з роботодавцями, формування комфортного та безпечного освітнього середовища та підвищення престижності П(ПТ)О (інформаційні кампанії щодо популяризації робітничих професій через медіа та соціальні платформи).

Для підвищення рівня управління якістю освіти у Рівненському професійному ліцеї варто впровадити низку стратегічних змін. Запропоновані заходи сприятимуть підвищенню ефективності управління освітнім процесом у ліцеї, а також допоможуть адаптувати його до сучасних викликів.

Проаналізувавши основні напрямки розвитку Рівненського професійного ліцею бачимо, що першочерговим завданням постане оновлення матеріально-технічної бази відповідно до сучасних стандартів: створення нових інтерактивних навчальних центрів з використанням симуляційних технологій, оснащення кабінетів та майстерень високотехнологічним обладнанням, що дозволить проводити навчання за стандартами міжнародних освітніх програм.

Також відкриваються нові можливості для цифровізації освітнього процесу та можливості використання онлайн-платформ для дистанційного та змішаного навчання. Це забезпечить інтеграцію автоматизованих систем оцінювання для підвищення її об'єктивності, а також запровадить використання штучного інтелекту та віртуальної реальності для створення інтерактивних навчальних програм. Важливим напрямом стане створення сучасних електронних навчальних курсів, використання онлайн-платформ, гібридне навчання та

розвиток цифрової компетентності педагогічних працівників і здобувачів П(ПТ)О, що дозволить зробити П(ПТ)О більш гнучкою та доступною.

Також особливої уваги потребує психоемоційний стан учасників освітнього процесу. Необхідно розвивати систему психологічної підтримки, впроваджувати програми ментального здоров'я та соціальної адаптації.

Професійна освіта повинна не лише давати знання та навички, але й формувати свідомого, відповідального громадянина. Важливими є виховні ініціативи, спрямовані на формування національної ідентичності, активної громадянської позиції, готовності брати участь у відновленні держави.

Ефективна взаємодія з підприємствами стане ключовим фактором успішного розвитку ліцею, забезпечить популяризацію дуальної освіти, що поєднує теоретичне навчання з практичною підготовкою на підприємствах та працевлаштування випускників за підтримки роботодавців, що сприятиме підвищенню мотивації здобувачів освіти. Можлива реалізація спільних освітніх проєктів та розширення міжнародної співпраці із закладами П(ПТ)О інших країн для обміну досвідом.

Ці перспективи вказують на те, що ключовими завданнями для Рівненського професійного ліцею будуть не лише відновлення освітнього процесу, а й адаптація до нових викликів, модернізація освітнього середовища та забезпечення стійкого розвитку закладу.

Висновки

Дослідження сутності та особливостей сучасних підходів до забезпечення якості освіти у Рівненському професійному ліцеї підтвердило, що успішний розвиток професійної освіти потребує комплексного підходу, інноваційних рішень та адаптації до сучасних викликів ринку праці. Використання цифрових платформ, дистанційного навчання та інтерактивних методик дозволяє покращити ефективність освітнього процесу та зробити його доступним у будь-яких умовах.

Співпраця з роботодавцями сприяє формуванню практико-орієнтованого навчання, забезпечує здобувачам П(ПТ)О можливості проходження стажування та підвищує їх конкурентоспроможність на ринку праці. Впровадження ігрових технологій та проєктних методик сприяє активному засвоєнню матеріалу, підвищенню мотивації здобувачів П(ПТ)О та розвитку їх професійних компетенцій.

Оновлення матеріально-технічної бази закладу, створення навчально-практичних центрів, інтеграція VR- та AR-технологій допомагає зробити П(ПТ)О більш ефективною та доступною. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників, їх стажування на виробництві та залучення до міжнародних програм є ключовими факторами для вдосконалення якості П(ПТ)О.

Модульне та адаптивне навчання дозволяє швидко реагувати на потреби економіки та суспільства, готуючи фахівців відповідно до актуальних вимог ринку праці. Сучасні підходи до забезпечення якості П(ПТ)О сприяють формуванню ефективної, гнучкої та конкурентоспроможної системи освіти, яка відповідає викликам сучасного світу. Інтеграція новітніх технологій, розвиток

дуальної освіти, модернізація освітнього середовища та підтримка педагогічних кадрів є визначальними факторами, що забезпечують якісну професійну підготовку майбутніх фахівців.

Аналіз показників діяльності та рівня освіти Рівненського професійного ліцею дозволяє оцінити його ефективність, виявити сильні сторони та визначити напрямки для подальшого вдосконалення. Впродовж досліджуваного періоду ліцей продовжує залучати значну кількість здобувачів П(ПТ)О, що свідчить про його популярність серед молоді. Водночас спостерігається стабільний рівень вступу як із Рівненської області, так і з інших регіонів України. Більшість випускників успішно знаходять роботу за фахом, що підтверджує високу конкурентоспроможність отриманої освіти. Значна частина здобувачів працевлаштовується у місцевому регіоні, що сприяє розвитку економіки області.

Ліцей забезпечує якісну підготовку за затребуваними професіями, а також пропонує курсове навчання, стажування та підвищення кваліфікації для розширення можливостей професійного зростання. Впровадження навчально-практичних центрів сприяє здобуттю практичного досвіду та адаптації студентів до реальних умов виробництва.

Аналіз показників діяльності освітнього закладу підтвердив, що рівень освіти в ньому залишається стабільним, проте існують аспекти, які потребують удосконалення. Основними факторами, що впливають на якість освіти, є зміни в економічному середовищі, технологічні виклики, потреби ринку праці та воєнні умови, які диктують нові формати навчання. Підвищення якості освіти вимагає комплексного підходу, що охоплює технологічне оновлення, модернізацію навчальних програм, впровадження практико-орієнтованих методик та активізацію взаємодії з бізнесом. Реалізація запропонованих заходів сприятиме формуванню конкурентоспроможних фахівців і забезпечить стабільний розвиток освітнього закладу в умовах сучасних викликів.

Література

1. Белова Л. О., Бульба В. Г., Поступна О. В. Стан і проблеми здійснення управління якістю освіти та освітньої діяльності в Україні: експертне оцінювання. *Теорія та практика державного управління*. 2018. № 2. С. 61-70.
2. Біляковська О. О. Якість освіти: до генези поняття. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Серія «Педагогічні науки»*. 2017. Вип. 76 (1). С. 12-21.
3. Гаращук О. В., Куценко В. І. Якісна освіта – інструмент сталого розвитку (зарубіжний досвід та українські реалії). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 2(1). С. 49-55.
4. Горошкова Л. А., Герасименко Ю. С. Результати аналізу ринку праці і запитів роботодавців щодо затребуваності фахівців за спеціальністю 073 Менеджмент в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення країни. *Успіхи і досягнення у науці*. 2024. № 4(4). С. 388-400.
5. Грибко О. Основні підходи до визначення поняття “якість освіти”. *Актуальні проблеми державного управління*. 2018. № 2. С. 135–140.

6. Засекіна Л. В. Академічна добросесність, якість освіти та якість життя студентів в умовах дистанційного навчання під час COVID-19. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»*. 2021. №12. С. 41-45.

7. Ничкало Н. Г. Людський капітал у мирний час і в добу російської агресії проти України. *Професійна освіта*. 2022. Вип. 4(97). С.2-4.

8. Сидоренко Н. Внутрішнє забезпечення якості вищої освіти в Україні як суспільно-освітній пріоритет. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 4(31). С. 81-86.

9. Карамішев Д. В., Гришина Н. М., Грибко О. В., Ревенко Т. В. та ін. Теоретико-методичні засади забезпечення якості освіти: монографія / за заг. ред. Д.В. Карамішева. Харків: Магістр. 2020. 180 с.

References

1. Bielova, L.O., Bulba, V.H. & Postupna O.V. (2018). Stan i problemy zdiisnennia upravlinnia yakistiu osvity ta osvitnoi diialnosti v Ukraini: ekspertne otsiniuvannia [Status and problems of quality management of education and educational activities in Ukraine: expert assessment]. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia - Theory and practice of public administration*, 2, 61-70 [in Ukrainian].

2. Biliakovska, O.O. (2017). Yakist osvity: do henezu poniattia [Quality of education: to the genesis of the concept]. *Zbirnyk naukovykh prats Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Pedagogichni nauky» - Collection of scientific works of Kherson State University. Series "Pedagogical Sciences"*, 76(1), 12-21 [in Ukrainian].

3. Harashchuk, O.V. & Kutsenko V.I. (2019). Yakisna osvita – instrument staloho rozvytku (zarubizhnyi dosvid ta ukraïnski realii) [Quality education is a tool for sustainable development (foreign experience and Ukrainian realities)]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu - Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 2(1), 49-55 [in Ukrainian].

4. Horoshkova, L.A. & Herasymenko, Yu.S. (2024). Rezultaty analizu rynku pratsi i zapytiv robotodavtsiv shchodo zatrebuvanosti fakhivtsiv za spetsialnistiu 073 Menedzhment v umovakh voïennoho stanu ta povoiennoho vidnovlennia krainy [Results of the analysis of the labor market and employers' requests regarding the demand for specialists in the specialty 073 Management in conditions of martial law and post-war reconstruction of the country]. *Uspikhy i dosiahnennia u nauksi - Successes and achievements in science*, 4(4), 388-400 [in Ukrainian].

5. Hrybko, O. (2018). Osnovni pidkhody do vyznachennia poniattia “yakist osvity” [Main approaches to defining the concept of “quality of education”]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia - Current problems of public administration*, 2, 135–140 [in Ukrainian].

6. Zasiékina, L.V. (2021). Akademichna dobrochesnist, yakist osvity ta yakist zhyttia studentiv v umovakh dystantsiinoho navchannia pid chas COVID-19 [Academic integrity, quality of education, and quality of life for students in distance learning during COVID-19]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia «Psykhologhiia» - Scientific Notes of the National University "Ostroh Academy". Series "Psychology"*, 12, 41-45 [in Ukrainian].

7. Nychkalo, N.H. (2022). Liudskyi kapital u myrnyi chas i v dobu rosiiskoi ahresii proty Ukrainy [Human capital in peacetime and during the era of Russian aggression against Ukraine]. *Profesiina osvita - Professional education*, 4(97), 2-4 [in Ukrainian].

8. Sydorenko, N. (2016). Vnutrishnie zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity v Ukraini yak suspilno-osvitnii priorytet [Internal quality assurance of higher education in Ukraine as a socio-educational priority]. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia - Public administration and local self-government*, 4(31), 81-86 [in Ukrainian].

9. Karamyshev, D.V., Hryshyna, N.M., Hrybko, O.V., Revenko T.V. ta in. (2020). *Teoretyko-metodychni zasady zabezpechennia yakosti osvity: monohrafiia [Theoretical and*

methodological principles of ensuring the quality of education] / za zah. red. D.V. Karamysheva.
Kharkiv: Mahistr, 180 [in Ukrainian].